

ارزیابی شاخص‌های توسعه پایدار کشاورزی بر اساس الگوی DPSIR در استان اصفهان با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی

مدینه خسروجردی^۱ و حمیدرستگاری^۲

۱- دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی، گروه مدیریت توسعه روستایی، دانشگاه یاسوج (mkhosrojerdi07@gmail.com)
۲- دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی، گروه مدیریت توسعه روستایی، دانشگاه یاسوج

چکیده

ارزیابی توسعه پایدار کشاورزی بایستی بر مبنای رفتار انسان یا محیط زیست سنجیده شود. داده‌ها و شاخص‌های صحیح و دقیق به منظور تعیین شاخص‌های توسعه پایدار کشاورزی در برنامه‌های بهره‌برداری صحیح، اهمیت به سزایی دارد. آنچه در ارزیابی توسعه پایدار مهم به نظر می‌رسد، امتیازدهی برای اولویت‌بندی و رتبه‌بندی شاخص‌های توسعه پایدار است، به شیوه‌ای که در برنامه‌های استفاده صحیح از منابع طبیعی، قابل استناد باشد. هدف از این پژوهش، اولویت‌بندی شاخص‌های توسعه پایدار کشاورزی بر اساس الگوی محرک-فشار-وضعیت-اثر-پاسخ (DPSIR) در استان اصفهان بود. این پژوهش به روش کیفی-کمی و با استفاده از مصاحبه و پرسشنامه انجام گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل متخصصان و کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی استان اصفهان (۶ نفر) بودند که به صورت هدفمند انتخاب شدند. در مرحله اول بر اساس الگوی دیسپیر شاخص‌های مؤثر در توسعه پایدار کشاورزی از نظر کارشناسان مذکور با روش گروه متمرکز مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله دوم نیز با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، اولویت‌بندی نتایج مرحله اول انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که، شاخص‌های فرسایش خاک با وزن نسبی ۰/۲۲۲، نرخ آبیاری با وزن نسبی ۰/۰۸۷، شاخص کیفیت محیط زیست با وزن نسبی ۰/۰۷۹، نرخ تخلیه فاضلاب صنعتی با وزن نسبی ۰/۰۶۱ و شاخص پوشش گیاهی با وزن نسبی ۰/۰۵۴ بیشترین اهمیت را در بین شاخص‌های توسعه پایدار کشاورزی داشتند.

واژه‌های کلیدی: کشاورزی پایدار، منابع طبیعی، فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، اصفهان